

System podpory nadání

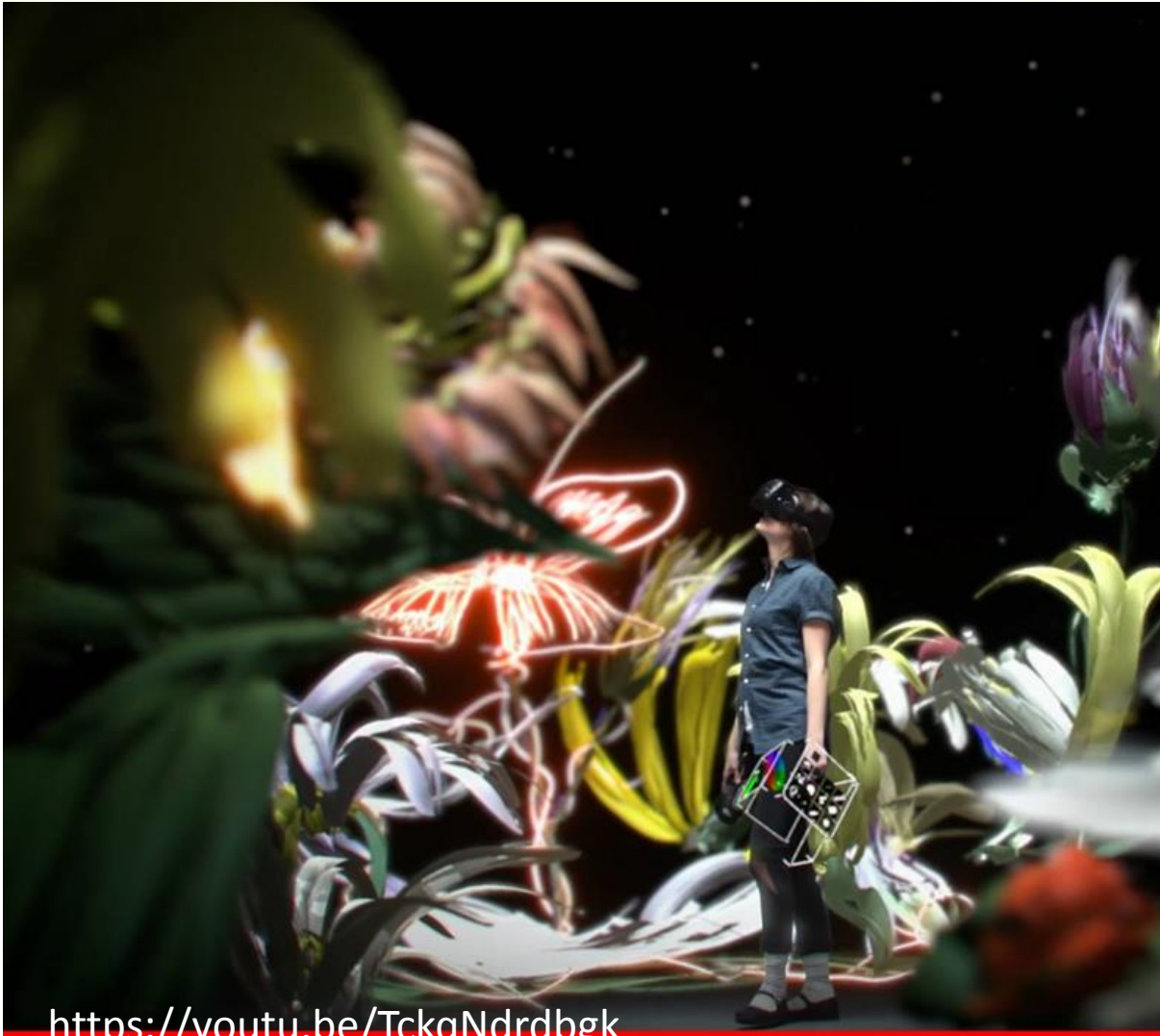

15. 5. 2018

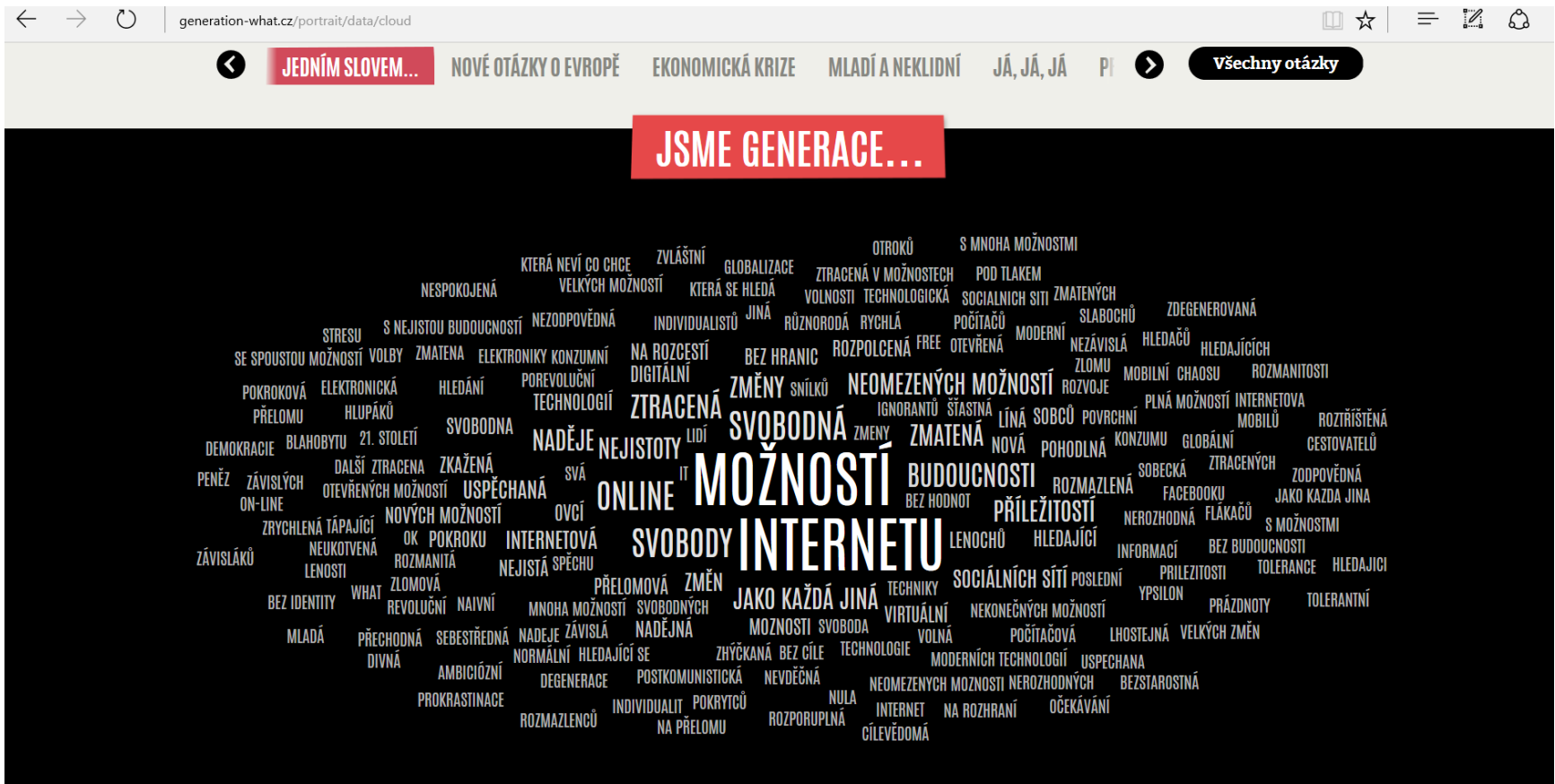
Irena Hošková

hoskova@nidv.cz

Budoucnost vzdělávání

<https://youtu.be/TckaNdrdbgk>

„Pouze ti, kteří byli natolik naivní,
že si mysleli, že dokážou
změnit svět, ho dokázali
opravdu změnit.“

*Steve Jobs,
zakladatel Apple*

Karina Movsesjan

Podpora nadání v praxi

Foto: DVTv

Michaela Brchnelova ³¹⁴⁶² Delft University of Technology

Intel International Science and Engineering Fair 2014

Klíčové momenty

1. Společenská poptávka – kdy se rozvoj potenciálu každého jedince na všech stupních vzdělávání stane prioritou.
2. Aplikovaný výzkum a uplatnění nejnovějších mezioborových poznatků v pedagogických a souvisejících vědních oborech.
3. Studijní příprava a kontinuální vzdělávání v této oblasti.
4. Srovnatelná systematická celoživotní (kontinuální) podpora, vyhledávání, identifikace a péče o nadané ve všech oblastech nadání (rozdíly jsou patrné, pokud porovnáváme oblast sportovního a kognitivního nadání).
5. Systém podpory nadání a personální podpora odborníků na všech stupních škol.
6. Současná orientace na výkon, navíc poměřovaný statisticky k celku, nikoliv k pokroku jedince. Tedy důraz na to, co je a není průměrné tedy „normální“ nebo „nenormální“.
7. Uplatňované hodnocení vztažené ke znalostem, nikoliv k tvořivosti, divergentnímu či kritickému myšlení či schopnosti aplikovat znalosti i dovednosti v reálném světě, ve vědě.
8. Množství času i energie, které je věnováno slabým stránkám jedince místo toho, aby bylo využito k rozvoji silných stránek jedince, k posilování pozitivních zkušeností nutných pro jeho dlouhodobou motivaci a zájem o vzdělávání.
9. Otevřenost škol k propojování vzdělávacích oborů, projektové, badatelské či experimentální výuce, využití nových informačních zdrojů a technologií.
10. Propojenost s praxí a průchodnost systému, finanční a právní podpora.

Vize

- **Díval jsem se na ty nevyužité potenciály v projektech a lidech po celém světě...**
- **Každý bude mít možnost a příležitost realizovat svůj potenciál naplno...**
- **Využiji kreativního talentu našich lidí a použijeme tento úžasný talent ve prospěch nás všech...**

Legislativa a dokumenty

- **Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020**
- Změna přístupu z podpory nadaných k podpoře nadání – širší cíl je **podpora maximálního rozvoje a plného využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů**
- Podpora nadání nemá zůstat za dveřmi školy, **zahrnuje i oblasti zájmového a neformálního vzdělávání a zapojení jiných aktérů** (zaměstnavatelé, odborná pracoviště...)
- Školský zákon (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání) - § 17, § 18 a § 19
- Vyhláška č. 27/2016 o vzdělávání žáků se speciálními potřebami a žáků nadaných

Odbor pro mládež MŠMT

- **Mezirezortní a resortní pracovní skupina pro podporu nadání – Systém podpory nadání**

Jednotlivé programy v roce 2018	Alokace v Kč
Podpora soutěží a přehlídek v zájm. vzdělávání	37 447 000
Podpora nadaných žáků ZŠ a SŠ	15 000 000
Excellence ZŠ	6 000 000
Excellence SŠ	24 000 000

- Možnosti OP VVV – šablony, investice, další výzvy a dále KAP, MAP
- Šablony II (MŠ, ZŠ, SVC, ŠK, ŠD, ZUŠ)

Přímo řízená org. MŠMT

- Realizuje úkoly a státní priority MŠMT v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků od MŠ až po VOŠ – 14 krajských pracovišť
- Garantuje Systém podpory nadání v ČR a realizuje 16 soutěží vyhlašovaných MŠMT včetně mezinárodních kol (v roce 2017 250 tis. soutěžících, 78 ocenění z 80 soutěžících v mezin. kolech)
Prostřednictvím aktivit projektu [Talnet](#) – maximálně rozvíjí potenciál dětí od 13 let
- Prostřednictvím systémových projektů nastavuje změny v oblasti vzdělávání – SRP, APIV, SYPO

Krajské sítě podpory nadání

Krajská koordinační skupina

- krajský koordinátor SPN (NIDV)
- psychologové a speciální pedagogové (garantuje NÚV)
- koordinátoři pro oblast soutěží (garantuje NIDV ve spolupráci s KÚ)
- pedagogové (garantuje NÚV)
- inspektoři ČŠI (garantuje ČŠI)
- Krajské úřady

Krajská síť podpory nadání

- MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ
- SVČ, NNO
- Zaměstnavatelé
- Odborná pracoviště (věda, průmysl...)
- Jiné organizace a sítě

Nadregionální síť SIPON

System péče o nadání ve škole

Koordinátor podpory nadání

Zdůvodnění

- *Problémy*
- *Potřeba advokáta*
- *Potřeba systematické práce*
- *Podpora*
- *Práce s kolegy ve sborovně a mimo ni*

Oblasti systému

- *Vyhledávání a identifikace nadaných a mimořádně nadaných (talentovaných) žáků*
- *Spolupráce s odbornými poradenskými pracovišti za účelem diagnostiky, poradenství a nastavení individuálních plánů pro nadané.*
- *Rozvoj vzdělávací a výchovné nabídky pro nadané a podporu nadání v rámci školy.*
- *Orientace v mimoškolní nabídce pro podporu nadání a spolupráce s externími subjekty.*
- *Komunikace problematiky podpory nadání vůči kolegům, vedení školy a rodičům žáků.*
- *Vzdělávání zaměstnanců školy v problematice péče o nadání.*
- *Zapojení školy do struktur zaměřených na podporu nadání, síťování, spolupráce.*

[Krajské sítě podpory nadání](#)[Koncepce podpory nadání](#)

Sítě krajů

- [Středočeský](#)
- [Praha](#)
- [Jihočeský](#)
- [Plzeňský](#)
- [Karlovarský](#)
- [Ústecký](#)
- [Liberecký](#)
- [Královéhradecký](#)
- [Pardubický](#)
- [Olomoucký](#)
- [Moravskoslezský](#)
- [Jihomoravský](#)
- [Zlínský](#)
- [Vysočina](#)

Krajské sítě podpory nadání

Postupné zavádění Krajských sítí podpory nadání (KSPN) vychází z [Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020](#) (viz Příloha 2) schválené Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

Krajské sítě podpory nadání provázané v Síti národní s garancí a podporou MŠMT poskytují v ČR systematickou a kvalitní nabídku aktivit a služeb pro kognitivně nadané s využitím regionálních kapacit a zdrojů.

V každém kraji má vytvoření sítě na starosti [krajský koordinátor Sítě podpory nadání](#).

Krajská síť podpory nadání se skládá z pracovišť – typicky škol každého typu (MŠ, ZŠ I, ZŠ II, SŠ, VŠ), školských zařízení (zvl. SVC), nevládních a neziskových organizací (NNO), které se věnují nebo hodlají systematicky věnovat práci s nadanými. V síti jsou zapojena odborná pracoviště (oborový expert: výzkumné či vývojové pracoviště, zaměstnavatel), která nabízejí kapacity, zdroje a oborové experty pro práci s nadanými dětmi, žáky a studenty. Součástí sítě je nezbytně zástupce regionální správy (KÚ) a krajský odborní garanti zajišťující vazbu na pět "vertikálních - národních pilířů" - národních skupin [odborných garantů \(NSG\)](#):

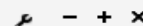
- psychologové a speciální pedagogové (garantuje NUV),
- koordinátoři pro oblast soutěží (garantuje NIDV),
- pedagogové (připravuje se ve spolupráci s NUV),
- koordinátoři podpory nadání a vzdělávání pedagogů (garantuje NIDV)
- inspektoři ČŠI (garantuje ČŠI).

Tito tvoří základ Krajské koordinační skupiny (KKS), která na úrovni kraje koordinuje, iniciuje, stimuluje, podporuje a vzdělává, vše s respektováním krajské samosprávy. Členy KKS jsou dále zástupci pracovišť KSPN.

Hlavní metodou zavádění Systému podpory nadání je vzdělávání pedagogů s využitím „dobré praxe“ s nadanými žáky i s učiteli nadaných žáků, vytváření podmínek pro sdílení kapacit a jejich využití v soustavě příležitostí pro maximální rozvoj potenciálu každého dítěte, žáka, studenta.

Adresář koordinátorů KSPN a zástupci národních skupin odborných garantů v KKS

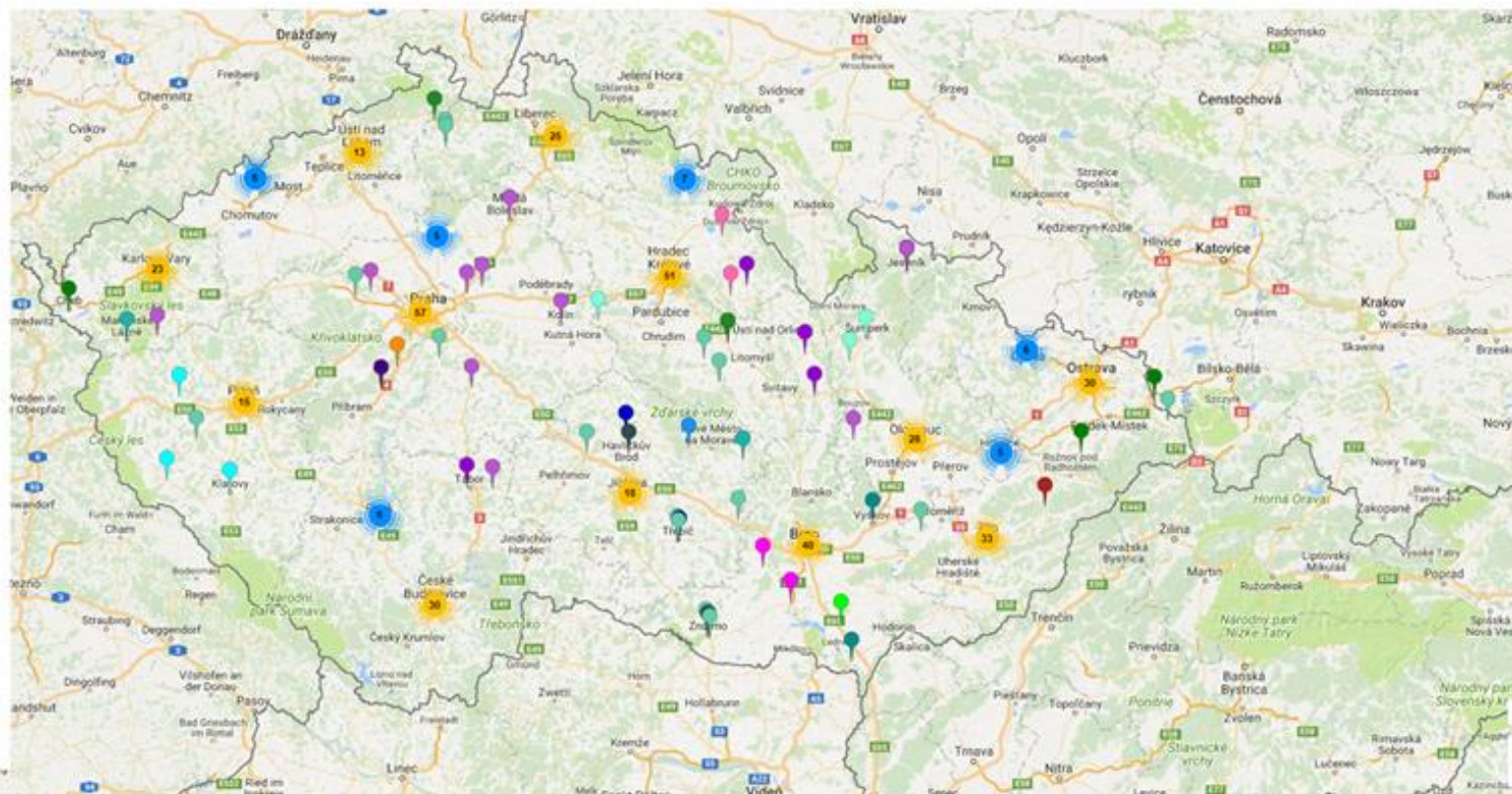

SPN-spolupracující subjekty v krajích : *NSG v KKS

Krajský

- Typ pracoviště
- ✓ vedoucí oddělení mládeže... (1)
 - ✓ DDM (2)
 - ✓ G (4)
 - ✓ Gymnázium (20)
 - ✓ ICM (4)
 - ✓ Institute při Univerzitě (1)
 - ✓ JCMM (1)
 - ✓ Jiné (7)
 - ✓ Knihovna (1)
 - ✓ Komora (hospodářská) (1)
 - ✓ KÚ (3)
 - ✓ MAS (3)
 - ✓ MM (1)
 - ✓ Menza (1)
 - ✓ MŠ+ZŠ (13)
 - ✓ MŠ (25)
 - ✓ MŠ + ZŠ (1)
 - ✓ NNO (19)
 - ✓ NSG (1)
 - ✓ NSG, PPP (1)
 - ✓ NSG, PPP (1)
 - ✓ NUV (1)
 - ✓ OSVČ (2)
 - ✓ Odborné pracoviště (1)
 - ✓ Odborné pracoviště, ? NNO (1)
 - ✓ PP-SP (1)
 - ✓ PPP (14)
 - ✓ PPP a SPC (1)
 - ✓ PPP-SPC (3)
 - ✓ R&D (3)
 - ✓ RIS JML (1)

Showing 464 / 464

[Members Area](#) [ECHA Information](#) [High Ability in Europe](#) [ECHA Media](#)

[High Ability in Europe](#) >

European Talent Support Network

Member Area Login

[Forgot your password?](#)

[Forgot your username?](#)

„Učitelé nesmějí být podobni sloupům u cest,
jež ukazují, kam jít, ale samy nikam nejdou.“

Jan Amos Komenský

<https://www.youtube.com/watch?v=tzgqGETDsdk>

Tematická zpráva ČŠI

Vzdělávání nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků z roku 2016 uvádí, že byl v poradnách diagnostikován jen zlomek, tj. **1 348 mimořádně nadaných žáků základních a středních škol** (MŠ diagnostikovaného mimořádně nadaného žáka nevykázaly).

Přičemž ve stejném roce bylo v populaci od 3 do 19 let celkem 1 736 321 osob. Z tohoto čísla jsou v průměru 2 % mimořádně nadaných a 15 % nadaných dětí, žáků. Tento průměrný stav by tedy odpovídal počtu **34 726 mimořádně nadaným a 260 448 nadaným dětem a žákům.**

**V 71% MŠ,
více než 50% ZŠ
a 44% SŠ**

Příležitost pro rozvoj

se žádný učitel neúčastnil v letech 2013-2016 DVPP v oblasti podpory nadání. V roce 2017 v NIDV proškoleny cca 700 pedagogů ve 42 programech na podporu nadání.

Pedagogický optimismus v ČR

Jak si věří čeští učitelé?

TALIS 2013	CR %	TALIS %
Umíte dodat žákům důvěru v to, že mohou ve škole dosahovat dobrých výsledků?	50	86
Umíte pomoci žákům v tom, aby si cenili učení?	49	81
Umíte motivovat žáky, kteří jeví malý zájem o učení?	30	70

...na předposledním místě ze všech monitorovaných zemí OECD!

Paragraf 16

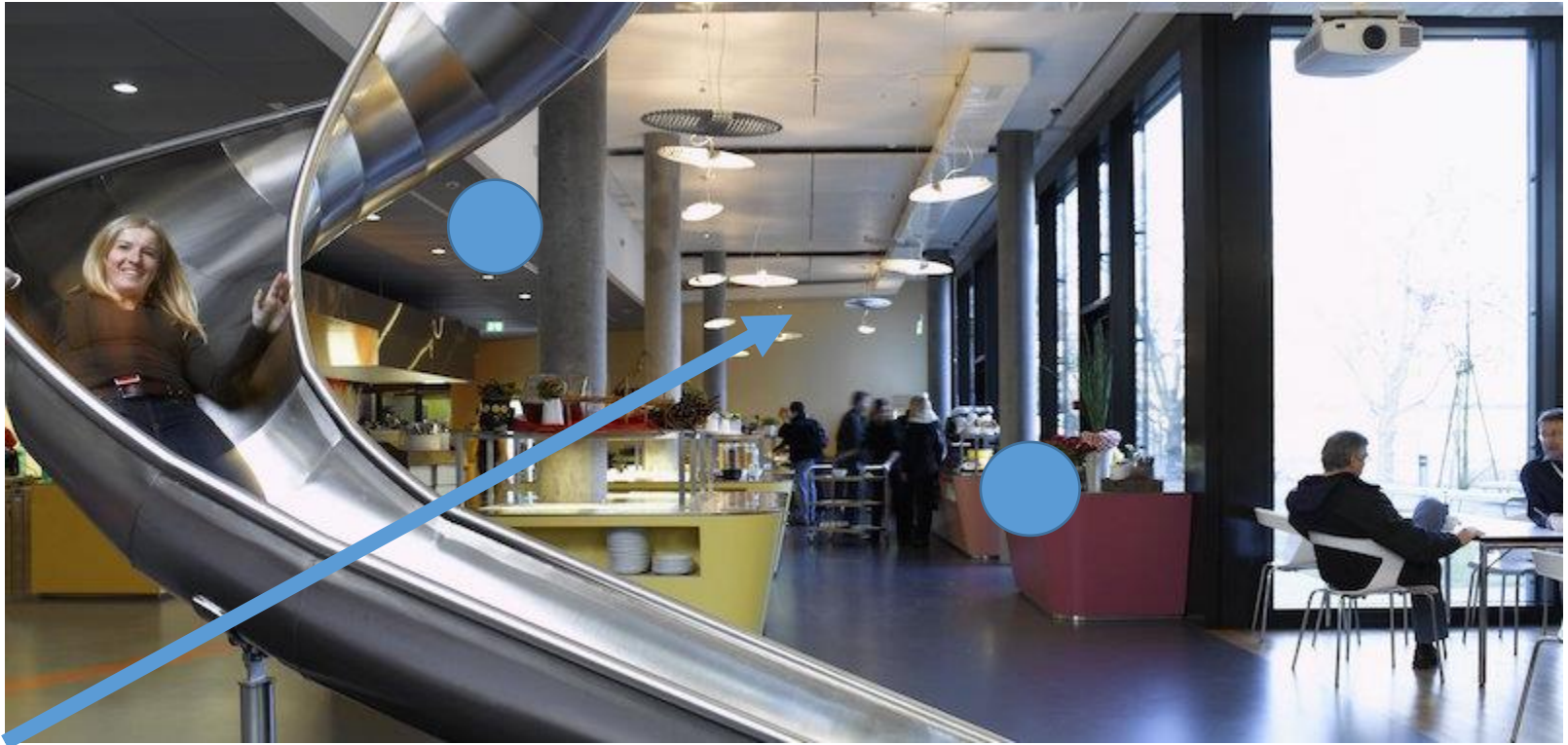

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kult průměrnosti

Normální je průměrný?

pic: Google Zurich

Emoce a moderní metody

O AUTORECH | ABOUT THE AUTHORS

Václav Korbel

Spolupracovník think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i. Absolvoval magisterské studium na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde je v současnosti v doktorském programu. Ve svém výzkumu se zabývá vzděláváním, ale také anti-sociálním chováním a otázkami ohledně stigmatizace, kde používá poznatky behaviorální a experimentální ekonomie.

Michal Paulus

Spolupracovník think-tanku IDEA při Národohospodářském ústavu AV ČR, v.v.i. Absolvoval magisterské studium na Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy, kde působí jako vyučující a studuje v doktorském programu. Ve svém výzkumu se zabývá vzděláváním, mezinárodním obchodem a politickou ekonomikou.

Upozornění: Tato studie reprezentuje pouze názory autorů, a nikoli oficiální stanovisko Národohospodářského ústavu AV ČR, v. v. i. či Centra pro ekonomický výzkum a doktorské studium Univerzity Karlovy, CERGE.

Warning: This study represents only the views of the authors and not the official position of the Economics Institute of the Czech Academy of sciences, v. v. i. as well as the Charles University, Center for Economic Research and Graduate Education, CERGE.

Dopady vzdělávacích metod na výsledky a sociálně-emoční schopnosti žáků: klasika vs. moderna

Studie 16 / 2017

© Václav Korbel a Michal Paulus

Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2017

ISBN 978-80-7344-443-3 (Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i.)

Studie 16/2017

Dopady vzdělávacích metod na výsledky a sociálně-emoční schopnosti žáků: klasika vs. moderna¹

LISTOPAD 2017

VÁCLAV KORBEL A MICHAL PAULUS

Shrnutí

- Empirické výzkumy opakovaně odhalují důležitost sociálně-emočních schopností dětí pro úspěch ve škole, v dalším studiu, v budoucí práci i životě. Sociálně-emoční schopnosti zahrnují mimo jiné sebedůvěru, vnitřní motivaci a sebekontrolu. Výzkumy však poskytují pouze kusé zjištění ohledně toho, jak k rozvoji těchto schopností přispívají různé výukové metody ve školách. V této studii zkoumáme, zda a nakolik intenzivnější využívání určité vzdělávací metody rozvíjí sociálně-emoční schopnosti a testovatelné studijní výsledky.
- V mezinárodním srovnání patří Česká republika k zemím s vysokou mírou využívání klasických vzdělávacích metod, jako je například frontální výuka a důraz na memorování poznatků, a s nízkou mírou využívání metod modernějších, jakými jsou například interaktivní práce v menších skupinách nebo vysvětlování látky na reálných příkladech.
- Naše zjištění na datech z 8. tříd v České republice ukazují, že moderní výukové metody přispívají k rozvoji sociálně-emočních schopností a zároveň nemají negativní vliv na výsledky žáků v testovaných předmětech. Klasické vzdělávací přístupy sociálně-emoční schopnosti nerozvíjí.
- Výukové metody mají odlišné dopady na chlapce a dívky. Zatímco moderní metody rozvíjí sociálně-emoční schopnosti jak chlapců, tak dívek, klasické metody mají negativní dopad na vnitřní motivaci a sebedůvěru chlapců. Klasické metody tedy posilují rozdíly mezi dívkami a chlapci.
- Zjištění studie tedy hovoří ve prospěch intenzivnějšího využívání moderních metod ve výuce na těch českých školách, kde se používají málo. Z výsledků také vyplývá, že částečná změna kompozice přístupů ze strany učitelů (moderní versus klasické) by mohla mít nezanedbatelný pozitivní dopad na rozvoj sociálně-emočních schopností žáků.

¹ Velké poděkování patří Danielu Münichovi z IDEA za jeho připomínky a podněty k pracovním verzím textu. Dále bychom rádi poděkovali za cennou zpětnou vazbu Alěně Bitteliově, Štěpánovi Jurajdovi, Barboře Pertold-Jiškové, Katrině Válenkové Leken a účastníkům konference v Lisabenu (Workshop on Economics, Statistics and Econometrics of Education), Lovani (Workshop on Educational Economics) a v Praze (6. birovní konference ČSIO). Velké díky patří také nepřípadně nepřesnosti a chybě větné vyjádření názevů však jdou na vrub nás autorů. Studie vznikla v rámci a s podporou Strategie AV 21 Akademie věd České republiky a vychází kromě jiného z výzkumu projektu Grantové agentury ČR (GA ČR P402/12/G130).

„Metodika – Kompetence, Kvalita, Kvalifikace, (sebe)Koncepce pro neformální vzdělávání“

Pěkný pohled na souvislost našeho chování, schopností, postojů⁸ a přesvědčení využívá tzv. neurolingvistické programování⁹. Robert Dilts sestavil pyramidu, ve které jednotlivé úrovně vždy ovlivňují úroveň spodní.

Tedy mohu mít schopnosti na to být dobý školitel, ale pokud budu mít přesvědčení, že neumím mluvit před lidmi, nebudu tyto schopnosti využívat. S tím potom souvisí nízká míra osobní efikace.

⁴ SAVICKAS, Mark L.: *Career counseling*. Baltimore: United Book Press, 2011

⁵ GUICHARD, Jean: *Self-construction*. Journal of Vocational Behavior - J VOCAT BEHAV, vol. 75, no. 3, pp. 251-258, 2009

⁶ BANDURA, A. (1977). *Self-Efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change*. Psychological Review, 84 (2), 191–215.

⁷ FURNHAM, Adrian: *Psychologie 50 myšlenek, které musíte znát*. Praha: Slovart. 2012 ISBN 978-80-7391-615-2

⁸ K postojům více viz Modul 1.

⁹ KNIGHT, Sue: *NLP v praxi*. Praha: Management Press. 2013

Strategie ke štěstí

- Čím budu pracovitější, tím budu úspěšnější? Čím budu úspěšnější, tím budu šťastnější?
- Schéma hledání pozitiv ne negativ – ukotvení positivity – **čím budu šťastnější, tím budu úspěšnější.**
- Aktuální úroveň positivity spouští všechna vzdělávací centra.
(TEDxBoomington, psycholog Shawn Achor)
- **Důraz na rozvoj silných stránek**

Učební styly a strategie

Tab. 1 Vzájemné vztahy mezi inteligencí a metakognicí

	Vysoké IQ	Nízké IQ
METAKOGNICE vysoká	Velmi dobrá schopnost učení a školní výkon	Méně chytrý, ale s dobrou MK, dobrý výkon v učení - kompenzuje pomocí metakognice
METAKOGNICE nízká	Chytrý, ale chaotický, špatné metakognitivní dovednosti, velmi nestabilní výkon.	Méně chytrý, špatné metakognitivní dovednosti, velmi špatný školní výkon.

Jaké dovednosti tedy používá při učení žák či student, který má metakognitivní dovednosti dobře rozvinuty? Podívejme se na níže uvedený sled jednotlivých kroků, které se ve větší či menší míře postupně uplatňují při řešení každého nového úkolu.

1. Orientace a analýza úkolu (*Jaká je podstata úkolu? Co mám udělat?*)
2. Aktivace předchozích znalostí (*Co už vím?*)
3. Stanovování cílů (*Čeho mám dosáhnout?*)
4. Plánování (*Jak budu úkol řešit?*)
5. Systematický plán pro realizaci (*Krok za krokem*)
6. Monitorování (*Porozumění, chyby, pokrok*)
7. Sebe-evaluace (*Dosáhl jsem cíle?*)
8. Reflexe (*Rekapitulace*)

Je důležité upozornit na skutečnost, že jednotlivé kroky mají tzv. kruhovou povahu, jsou vzájemně provázané a zpětně se neustále ovlivňují.

Je možné metakognici trénovat?

CVVM 2012 a dnes

Po faktuální a po pravdová doba

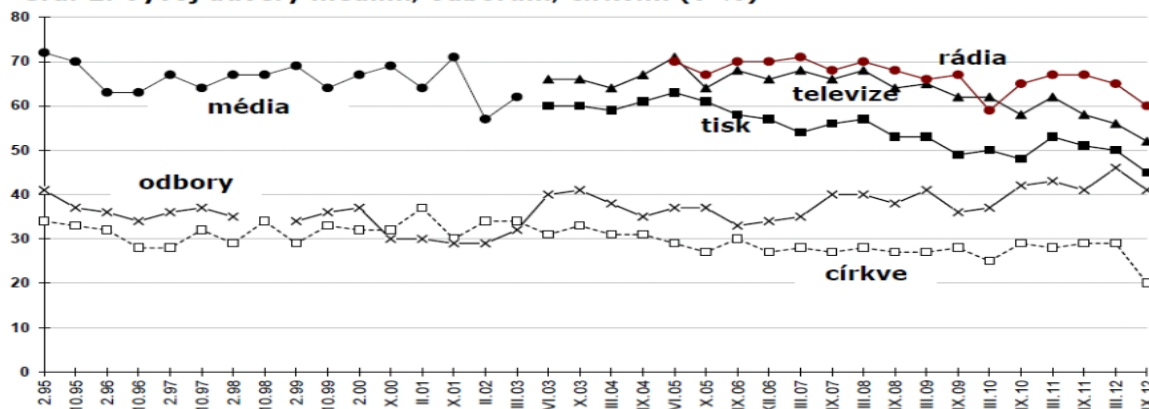
Tabulka 1: Důvěra vybraným institucím veřejného života (v %)

	rozhodně důvěřuje	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	rozhodně nedůvěřuje	neví	D/N
Armádě	12	48	19	10	11	60/29
Rádiu	10	50	27	8	5	60/35
Policii	7	49	31	11	2	56/42
Televizi	7	45	34	11	3	52/45
Soudům	8	41	32	14	4	49/46
Nezisk. org.	5	40	27	14	14	45/41
Tisku	6	39	39	13	3	45/52
Bankám	4	38	32	20	5	42/52
Odborům	7	34	28	15	15	41/43
Církvím	4	16	34	37	9	20/71

Pozn.: Procenta v řádku.

Druhý graf ukazuje, jak vypadala důvěryhodnost médií za posledních 17 let (od roku 1995). Pro srovnání jsou tam uvedeny též lbyry a církve. Vidíme tam, že důvěra v média je dlouhodobě vysoká – a teprve v posledním roce se výrazněji zlomila pod 60 % (zvlášť se týká tiskovin, kde v současnosti je důvěra veřejnosti menší než 50%):

Graf 2: Vývoj důvěry médiím, odborům, církvím (v %)

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Třetí graf se týká zkoumání zaměřeného na pravdivost zpravodajství. Respondenti odpovídali na otázky, „Pokud jde o hlavní televizní zpravodajství (celostátní deníky/rozhlasové stanice/zpravodajství na internetu), domníváte se, že informace, které poskytuje, jsou pravdivé a lné, pravdivé ale neúplné, nebo nepravdivé?“, přičemž jim byla vždy předložena sada titulů či zástupců daného typu média (jež se

K aktivnímu přístupu

K ovlivňování ostatních

K samostatnosti

K výkonnosti

Ke zvládání zátěže

K podnikavosti

K flexibilitě

K uspokojování klientských potřeb

K plánování a organizování práce

K řešení problémů

Ke kooperaci

K efektivní komunikaci

K celoživotnímu učení

K objevování a orientaci v informacích

K vedení lidí:

**integrita, obětavost,
velkomyslnost,
pokora, otevřenost, tvořivost,
poctivost,
asertivita, smysl pro humor.**

*John May (místopředseda
Světového skautského výboru)*

ka2.cz, kliceprozivot.cz

ČŠI 2018 - Analýza zahraničních systémů hodnocení klíčových kompetencí

zv.niv.cz/okp

Osobní kompetenční portfolio

VYPLŇTE SI

JAK?

Osobní kompetenční portfolio je živý životopis. Doplněvaný formulář lze kdykoli vytisknout nebo poslat.

Díky Okápečku si uvědomuji, jaké kompetence mám a rozvíjím. Pomáhá mi je správně zapsat.

OKP propojuje formální a neformální vzdělávání. Nabízí kompetenční profily z oblasti práce s dětmi a mládeží.

Inspirace

Programová nabídka NIDV – téma, oblast, příznak SPN)

- Systematický úvod do problematiky nadání (8, 20, 40, 60 hodin)
- Vyhledávání a identifikace nadání (8 hodin)
- Rozvoj nadaného žáka v běžné škole (8 hodin)
- Tvořivost, logika a úlohy pro nadané (8 hodin)
- Využití her při výuce s integrovanými nadanými žáky (8 hodin)
- Abaku ve výuce matematiky (20 hod)
- Volnočasové příležitosti pro nadané žáky (8 hodin)
- Individuální vzdělávací plán pro nadaného žáka (8 hodin)
- Řešení problémů s nadanými žáky (8 hodin)...

Spolupráce s Mensou ČR a dalšími subjekty a spolupracovníky

Jak dál...

1. Učme v této době a využívejme nástroje, které jsou dnes dostupné.
2. **Orientujme se i na měkké kompetence.**
3. Zaměřme se na silné stránky jedince a rozvíjejme je badatelskými, experimentálními i projektovými metodami, výuku postavme na kritickém a konstruktivistickém učení.
4. **Rozvíjejme emočně-sociální schopnosti a zážitkovou pedagogiku. Mysleme na to, že učení dětem musí dávat smysl a musí se s ním identifikovat.**
5. Uplatňujme živé učení, která odráží reálné prostředí – učení v blocích po oblastech v různě definovaných skupinách.
6. **Rozvoj žáka nesmí být omezován vnějšími faktory – třídou, povinnými výstupy, způsoby hodnocení – ale jen jeho schopnostmi a potenciálem.**
7. Hodnocení žáka neomezujeme na to, co jsme mu sami předali, ale akceptujeme i dovednosti získané na základě jeho zájmu ve škole i mimo školu.

**Člověk bude stále více utvářen tím,
co dělá ve svém volném čase.**

Hledám průvodce, zn. najdu?

Děkuji za pozornost.

